

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

PRZEMYSŁAW CZARNEK

Warszawa, 24 lutego 2022 r.

DSW-WKS.8311.19.2022.GS

**Rektorzy
uczelni nadzorowanych
przez Ministra Edukacji i Nauki**

Szanowni Państwo Rektorzy,

mając na względzie działania podejmowane przez Federację Rosyjską wobec Ukrainy, eskalację konfliktu i destabilizację sytuacji w regionie, należy poważnie liczyć się z sytuacją, w której polski system szkolnictwa wyższego i nauki stanie przed wyzwaniem polegającym na konieczności wsparcia osób kształcących się obecnie na terytorium Ukrainy, które w znacznie większym zakresie niż dotychczas będą poszukiwać na polskich uczelniach możliwości podejmowania lub kontynuowania nauki.

W związku z powyższym, zwracam się do Państwa Rektorów z prośbą o rozważenie możliwości udzielenia wsparcia takim osobom. Przygotowując się do tego, proszę o wzięcie pod uwagę szczególnej sytuacji osób kształcących się w ukraińskich uczelniach, które wobec narastającego konfliktu, będą zmuszone przerwać studia, a po przyjeździe do Polski będą ubiegać się o przyjęcie na polskie uczelnie, np. w trybie przeniesienia. Skala tego zjawiska jest na chwilę obecną bardzo trudna do oszacowania, ale może dotyczyć zarówno obywateli polskich kształcących się na Ukrainie, jak i obywateli ukraińskich.

Wsparcie społeczności akademickiej na Ukrainie powinno obejmować również naukowców prowadzących badania. Swobodny rozwój nauki może odbywać się bowiem tylko w przestrzeni związanej z klasycznym modelem uniwersytetu, którego nadrzędną wartością jest dążenie do poznania prawdy oraz przeświadczenie, że nauka odgrywa fundamentalną rolę w tworzeniu cywilizacji.

Zachęcam do kierowania Państwa wsparcia w pierwszej kolejności do osób pochodzących z terenów objętych konfliktem, najbardziej potrzebujących pomocy.

Jednocześnie pragnę przypomnieć o obecnie obowiązującej *Umowie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o wzajemnym uznawaniu akademickim dokumentów o wykształceniu i równoważności stopni* podpisanej dnia 11 kwietnia 2005 r. (weszła w życie 20 czerwca 2006 r.). Umowa gwarantuje osobom, które

uzyskały wykształcenie w jednym państwie, możliwość kontynuacji kształcenia w placówkach drugiego państwa. Zgodnie z art. 4 umowy szkoły wyższe państw Stron mogą uznawać odpowiednie okresy studiów, zdane egzaminy, zaliczenia oraz praktyki zgodnie z prawem wewnętrznym danego państwa.

Mając na uwadze powyższe, decyzja o zaliczeniu na poczet studiów zajęć odbytych przez studenta w uczelni zagranicznej należy do uczelni.

Ze swojej strony zapewniam, że z ogromną uwagą obserwuję obecną sytuację na Ukrainie i w zależności od jej rozwoju i skali niezbędnego wsparcia będę inicjował wszelkie możliwe działania w zakresie posiadanych kompetencji. W szczególności pod rozwagę wezmę uruchomienie specjalnego programu stypendialnego, przeznaczonego dla obywateli Ukrainy, a także wsparcie finansowe nadzorowanych uczelni, które przyjmą stypendystów.

Jednocześnie chciałbym serdecznie Państwu podziękować za dotychczasowe zaangażowanie w organizowanie form kształcenia i pomocy materialnej oraz apeluję o zaplanowanie dalszych działań w tym zakresie. W obecnych czasach ważna jest każda forma wsparcia – zarówno finansowa, np. w formie świadczeń dla studentów, organizowania bezpłatnych kursów języka polskiego, obniżania opłat za studia, udzielania zniżek za miejsca w domach studenckich, jak i pozafinansowa, np. udzielanie urlopów od zajęć z możliwością składania zaliczeń i egzaminów bądź też wyrażanie zgody na indywidualną organizację studiów. Istotna może być także pomoc psychologiczna, która z powodzeniem jest już organizowana przez wiele uczelni.

W szczególności chciałbym zwrócić uwagę na zaplanowanie działań pomocowych dotyczących obywateli polskich oraz osób deklarujących polskie pochodzenie, którzy mogą opuszczać terytorium Ukrainy. W sytuacji zaistnienia nagłej potrzeby powrotu obywateli polskich do Ojczyzny, niezbędne może okazać się zapewnienie im możliwości kontynuacji studiów w Polsce. Z kolei w odniesieniu do obywateli ukraińskich deklarujących polskie pochodzenie możliwe jest korzystanie z uprawnienia wynikającego z art. 324 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478, z późn. zm.) dotyczącego zwolnienia cudzoziemca z opłat za kształcenie w drodze decyzji administracyjnej rektora. Ustalenie warunków i trybu zwalniania z tych opłat pozostaje w gestii uczelni i nie narusza jej autonomii. Natomiast osoby deklarujące polskie pochodzenie, które nie posiadają Karty Polaka, mogłyby się starać o zwolnienie z opłat już w trakcie przyjmowania na studia.

Jestem przekonany, że wspólne działania, zarówno systemowe, jak i instytucjonalne, pozwolą na zorganizowanie w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki niezbędnej pomocy w zależności od dalszego rozwoju sytuacji.

Przekazując powyższe, bardzo proszę Państwa Rektorów o zwrócenie uwagi na niedostępność danych osobowych osób związanych z uczelnią. Zwłaszcza w okresie narastającego konfliktu, mogą nastąpić próby pozyskania danych osobowych obywateli ukraińskich, zamierzających bądź kontynuujących kształcenie w polskich uczelniach. Takie nieuprawnione prośby mogą być kierowane przez osoby lub instytucje związane ze strukturami państwowymi Federacji Rosyjskiej lub państw trzecich, przedstawiciele mediów lub instytucji pozarządowych.

Niniejszy list został przesłany wyłącznie drogą elektroniczną.

Z wyrazami szacunku

Do wiadomości:

1. Minister Infrastruktury – Pan Andrzej Adamczyk
2. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Prof. Piotr Gliński
3. Minister Obrony Narodowej – Pan Mariusz Błaszczak
4. Minister Sprawiedliwości – Pan Zbigniew Ziobro,
5. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji – Pan Mariusz Kamiński
6. Minister Zdrowia – Pan Adam Niedzielski
7. Minister Spraw Zagranicznych – Prof. Zbigniew Rau
8. Minister – członek Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – Pan Michał Dworczyk

9. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej
10. Narodowe Centrum Nauki
11. Polska Akademia Nauk
12. Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego
13. Komitet Polityki Naukowej
14. Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej
15. Krajowa Reprezentacja Doktorantów